

Sygn. akt IX U(...)

Uzasadnienie co do punktu I wyroku

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2017r. znak (...) - (...) 6000 – (...) numer sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.:

1. odmówił E. D. prawa do:

- zasiłku chorobowego za okresy: 20 września 2011r. – 11 listopada 2011r. (w decyzji omyłka pisarska polegając na wskazaniu w dacie końca okresu pobierania świadczenia 2012r., a nie 2011r.), 28 czerwca 2012r. – 26 grudnia 2012r., 11 stycznia 2013r. – 8 lutego 2013r., 21 lutego 2013r. – 6 marca 2013r., 1 – 14 kwietnia 2013r., 23 kwietnia 2013r. – 23 września 2013r., 1 grudnia 2013r. – 7 stycznia 2014r., 26 marca 2014r. – 25 kwietnia 2014r., 24 maja 2014r. – 7 czerwca 2014r., 14 czerwca 2014r. – 5 lipca 2014r., 21 lipca 2014r. – 3 sierpnia 2014r., 18 sierpnia 2014r. – 22 listopada 2014r., 14 – 27 lutego 2015r., 14 marca 2015r. – 2 kwietnia 2015r., 17 kwietnia 2015r. – 23 czerwca 2015r., 4 lipca 2015r. – 21 września 2015r., 1 stycznia 2016r. – 15 kwietnia 2016r., 19 kwietnia 2016r. – 19 maja 2016r., 1 – 14 czerwca 2016r., 27 czerwca 2016r. – 6 lipca 2016r., 19 lipca 2016r. – 5 sierpnia 2016r., 16 – 20 sierpnia 2016r., 27 – 29 sierpnia 2016r., 1- 31 grudnia 2016r., 11 – 24 stycznia 2017r., 1 – 7 lutego 2017r., 18 lutego 2017r. – 3 marca 2017r., 11 – 19 marca 2017r., 27 – 31 marca 2017r., 8 kwietnia 2017r. – 30 czerwca 2017r., 8 – 16 lipca 2017r.,

- zasiłku macierzyńskiego za okres 12 stycznia 2012r. – 27 czerwca 2012r. (w decyzji omyłka pisarska polegająca na wskazaniu w dacie końca pobierania świadczenia 2011r., a nie 2012r.),

- zasiłku opiekuńczego za okresy: 27 grudnia 2012r. – 10 stycznia 2013r., 9 – 20 lutego 2013r., 7 – 31 marca 2013r., 15 – 22 kwietnia 2013r., 26 kwietnia 2014r. – 23 maja 2014r., 8 – 13 czerwca 2014r., 6 – 20 lipca 2014r., 4-14 sierpnia 2014r., 1 – 13 lutego 2015r., 28 lutego 2015r. – 13 marca 2015r., 3 – 16 kwietnia 2015r., 24 czerwca 2015r. – 3 lipca 2015r., 22 – 30 września 2015r., 16 – 18 kwietnia 2016r., 20 – 31 maja 2016r., 15 – 26 czerwca 2016r., 7 – 18 lipca 2016r., 6 – 15 sierpnia 2016r., 21 – 26 sierpnia 2016r., 1 – 10 stycznia 2017r., 25 – 31 stycznia 2017r., 8 – 17 lutego 2017r., 4 – 10 marca 2017r., 20 – 26 marca 2017r., 1-7 kwietnia 2017r., 1- 7 lipca 2017r., 17 – 20 lipca 2017r.,

2. zobowiązał E. D. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, w tym:

- zasiłku opiekuńczego za okresy: 6 – 20 lipca 2014r., 4 -14 sierpnia 2014r., 1 – 13 lutego 2015r., 28 lutego 2015r. – 13 marca 2015r., 3 – 16 kwietnia 2015r., 24 czerwca 2015r. – 3 lipca 2015r., 22 – 30 września 2015r., 16 – 18 kwietnia 2016r., 20 – 31 maja 2016r., 15 – 26 czerwca 2016r., 7 – 18 lipca 2016r., 6 – 15 sierpnia 2016r., 21 – 26 sierpnia 2016r., 1 – 10 stycznia 2017r., 25 – 31 stycznia 2017r., 8 – 17 lutego 2017r., 4 – 10 marca 2017r., 20 – 26 marca 2017r., 1-7 kwietnia 2017r., 1- 7 lipca 2017r.,

- zasiłku chorobowego za okresy: 21 lipca 2014r. – 3 sierpnia 2014r., 18 sierpnia 2014r. – 22 listopada 2014r., 14 – 27 lutego 2015r., 14 marca 2015r. – 2 kwietnia 2015r., 17 kwietnia 2015r. – 23 czerwca 2015r., 4 lipca 2015r. – 21 września 2015r., 1 stycznia 2016r. – 15 kwietnia 2016r., 19 kwietnia 2016r. – 19 maja 2016r., 1 – 14 czerwca 2016r., 27 czerwca 2016r. – 6 lipca 2016r., 19 lipca 2016r. – 5 sierpnia 2016r., 16 – 20 sierpnia 2016r., 27 – 29 sierpnia 2016r., 1- 31 grudnia 2016r., 11 – 24 stycznia 2017r., 1 – 7 lutego 2017r., 18 lutego 2017r. – 3 marca 2017r., 11 – 19 marca 2017r., 27 – 31 marca 2017r., 8 kwietnia 2017r. – 30 czerwca 2017r.,

w łącznej kwocie 182 876, 61 zł wraz z odsetkami w wysokości 18 840, 11 zł.

Uzasadniając zajęte stanowisko organ rentowy wskazał, że adresatka decyzji, choć przystąpiła do ubezpieczeń społecznych z tytułu działalności pozarolniczej, w istocie takowej działalności nie wykonywała, a jedynie stworzyła pozory jej prowadzenia celem uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. W istocie zatem nie podlegała ubezpieczeniom społecznym, a pobrane przez nią w przeszłości świadczenia jako nienależne podlegają zwrotowi.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od decyzji organu kwestionując stanowisko o niewykonywaniu przez nią działalności pozarolniczej. (k. 30 – 44)

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania i zasądzenia na jego rzecz od przeciwniczki procesowej kosztów procesu według norm przepisanych (k. 46)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

E. D. zarejestrowała prowadzenie działalności pozarolniczej od dnia 20 czerwca 2011r. i z tego tytułu przystąpiła do ubezpieczeń społecznych, w tym chorobowego.

Niesporne

Już od 20 września 2011r. ubezpieczona, wskutek złożonych do (...) Oddziału w S. wniosków, w oparciu o zaświadczenia lekarskie o niezdolności do pracy z powodu choroby swojej lub dziecka oraz dokumenty potwierdzające urodzenie dziecka, pobierała świadczenia z ubezpieczenia chorobowego:

- za okres 20 września 2011r. – 11 stycznia 2012r. zasiłek chorobowy,
- za okres 12 stycznia 2012r. – 27 czerwca 2012r. zasiłek macierzyński,
- za okres 28 czerwca 2012r. – 26 grudnia 2012r. zasiłek chorobowy,
- za okres 27 grudnia 2012r. – 10 stycznia 2013r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 11 stycznia 2013r. – 8 lutego 2013r. zasiłek chorobowy,
- za okres 9 – 20 lutego 2013r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 21 lutego 2013r. – 6 marca 2013r. zasiłek chorobowy,
- za okres 7 – 31 marca 2013r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 1 – 14 kwietnia 2013r. zasiłek chorobowy,
- za okres 15 – 22 kwietnia 2013r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 23 kwietnia 2013r. – 23 września 2013r. zasiłek chorobowy,

i dalej po przerwie

- za okres 1 grudnia 2013r. – 7 stycznia 2014r. zasiłek chorobowy,

i dalej po przerwie:

- za okres 26 marca 2014r. – 25 kwietnia 2014r. zasiłek chorobowy
- za okres 26 kwietnia 2014r. – 23 maja 2014r. zasiłek opiekuńczy,

- za okres 24 maja 2014r. – 7 czerwca 2014r. zasiłek chorobowy,
- za okres 8 – 13 czerwca 2014r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 14 czerwca 2014r. – 5 lipca 2014r. zasiłek chorobowy,
- za okres 6 – 20 lipca 2014r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 21 lipca 2014r. – 3 sierpnia 2014r. zasiłek chorobowy,
- za okres 4-14 sierpnia 2014r. zasiłek opiekuńczy,

i dalej po przerwie:

- za okres 18 sierpnia 2014r. – 22 listopada 2014r. zasiłek chorobowy,

i dalej po przerwie:

- za okres 1 – 13 lutego 2015r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 14 – 27 lutego 2015r. zasiłek chorobowy,
- za okres 28 lutego 2015r. – 13 marca 2015r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 14 marca 2015r. – 2 kwietnia 2015r. zasiłek chorobowy,
- za okres 3 – 16 kwietnia 2015r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 17 kwietnia 2015r. – 23 czerwca 2015r. zasiłek chorobowy,
- za okres 24 czerwca 2015r. – 3 lipca 2015r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 4 lipca 2015r. – 21 września 2015r. zasiłek chorobowy,
- za okres 22 – 30 września 2015r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 1 stycznia 2016r. – 15 kwietnia 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 16 – 18 kwietnia 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 19 kwietnia 2016r. – 19 maja 2016r. zasiłek chorobowy
- za okres 20 – 31 maja 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 1 – 14 czerwca 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 15 – 26 czerwca 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 27 czerwca 2016r. – 6 lipca 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 7 – 18 lipca 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 19 lipca 2016r. – 5 sierpnia 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 6 – 15 sierpnia 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 16 – 20 sierpnia 2016r. zasiłek chorobowy,

- za okres 21 – 26 sierpnia 2016r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 27 – 29 sierpnia 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 1- 31 grudnia 2016r. zasiłek chorobowy,
- za okres 1 – 10 stycznia 2017r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 11 – 24 stycznia 2017r. zasiłek chorobowy,
- za okres 25 – 31 stycznia 2017r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 1 – 7 lutego 2017r. zasiłek chorobowy,
- za okres 8 – 17 lutego 2017r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 18 lutego 2017r. – 3 marca 2017r. zasiłek chorobowy,
- za okres 4 – 10 marca 2017r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 11 – 19 marca 2017r. zasiłek chorobowy,
- za okres 20 – 26 marca 2017r. zasiłek opiekuńczy**
- za okres 27 – 31 marca 2017r. zasiłek chorobowy,
- za okres 1 – 7 kwietnia 2017r. zasiłek opiekuńczy,
- za okres 8 kwietnia 2017r. – 30 czerwca 2017r. zasiłek chorobowy.

Niesporne, nadto karta zasiłkowa – karta bez numeru w pliku akt zasiłkowych organu rozpoczynającym się zaskarżoną decyzją nieopatrzoną prezentatą wpływu (do akt załączone są dwa pliki organu rozpoczynające się tą samą decyzją), zaświadczenia (...) i wnioski o świadczenia zawarte w czterech plikach organu rentowego,

E. D. złożyła nadto organowi zaświadczenia o niezdolności do pracy w okresach:

- 1 – 7 lipca 2017r. z powodu choroby dziecka,
- 8 – 16 lipca 2017r. z powodu choroby własnej,
- 17 – 20 lipca 2017r., z powodu choroby własnej.

Niesporne, nadto zaświadczenia (...) w plikach zasiłkowych akt organu: rozpoczynającym się decyzją z dnia 8 sierpnia 2017r. i rozpoczynającym się zaskarżoną decyzją nieopatrzoną prezentatą wpływu

Nie zostały jej jednak za te okresy wypłacone świadczenia z ubezpieczenie chorobowego.

Niesporne (oświadczenie pełnomocnika organu w tym przedmiocie k. 122), a nadto karta zasiłkowa - karta bez numeru w pliku akt organu rozpoczynającym się zaskarżoną decyzją nieopatrzoną prezentatą wpływu, k. 115 akt,

Wypłacone E. D. świadczenia z ubezpieczenia chorobowego (zasiłki chorobowy i opiekuńczy) za wymienione wyżej okresy przypadające począwszy od 6 lipca 2014r. aż do 30 czerwca 2017r. odpowiadały łącznie kwocie 182 876, 61 zł.

Dowód: karta zasiłkowa - karta bez numeru w pliku akt organu rozpoczynającym się zaskarżoną decyzją nieopatrzoną prezentatą wpływu, k. 115 akt

W międzyczasie organ rentowy prowadził postępowanie wyjaśniające w przedmiocie prawidłowości zgłoszenia E. D. do ubezpieczeń społecznych.

Efektom wskazanego postępowania było wydanie przez ten organ w dniu 12 lipca 2017r. decyzji nr (...) stwierdzającej, iż E. D. nie podlega od 20 czerwca 2011r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Niesporne, nadto decyzja (...) Oddziału w S. z dnia 12 lipca 2017. - karta bez numeru w pliku akt zasiłkowych rozpoczynającym się zaskarżoną decyzją nieopatrzoną prezentatą wpływu

Od decyzji tej ubezpieczona wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego w (...)

Niesporne, nadto odwołanie – k. 3 - 14 akt VI U 1302/17 Sądu Okręgowego (...)

Po przeprowadzonym postępowaniu Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 26 października 2018r. sygn. akt VI U 1302/17 oddalił odwołanie podzielając stanowisko organu, że celem ubezpieczonej przy rejestrowaniu działalności nie było faktyczne jej prowadzenie, a uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Niesporne, nadto wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 26 października 2018r. wraz z uzasadnieniem – k. 143, 147 – 158 akt VI U 1302/17 Sądu Okręgowego w (...)

Rozpoznający sprawę w wyniku apelacji ubezpieczonej Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 6 czerwca (...). sygn. akt III AUa 32/19 oddalił apelację wskazując na podjęcie przez E. D. szeregu działań ukierunkowanych na upozorowanie wykonywania działalności gospodarczej, a nie jej faktyczne wykonywanie.

Niesporne, a nadto apelacja – k. 177 – 179 akt VI U 1302/17 Sądu Okręgowego w(...) wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 6 czerwca 2019r. wraz z uzasadnieniem – k. 214, 219 – 229 tych akt

Zaskarżona decyzja zasiłkowa została ubezpieczonej doręczona w dniu 7 sierpnia 2017r.

Niesporne, nadto dowód doręczenia decyzji przypięty do decyzji nieopatrzonej prezentatą wpływu, a rozpoczynającej jeden z plików akt zasiłkowych

Sąd zważył, co następuje.

Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja organu rentowego z dnia 2 sierpnia 2017r. w przeważającej części prawidłowa, podlegała niewielkiej tylko zmianie.

Wskazana decyzja stanowiła następstwo wyłączenia E. D. z ubezpieczeń społecznych, w tym chorobowego, a w konsekwencji odpadnięcia przesłanki warunkującej w świetle przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U.2017.1368 ze zm.) każde ze świadczeń objętych tym rozstrzygnięciem. Prawomocny już wyrok Sądu Okręgowego w (...) wydany w sprawie VI U 1302/17, wiążący zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. sąd orzekający w niniejszej sprawie potwierdził trafność stanowiska organu o niepodleganiu E. D. ubezpieczeniom społecznym, w tym chorobowemu.

N. ubezpieczeniu chorobowemu od 20 czerwca 2011r. oznacza, że ubezpieczona nie ma prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia, a te, które otrzymała, podlegają zwrotowi na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2016.963 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową. Zgodnie z wymienionym przepisem w brzmieniu z daty zaskarżonej decyzji osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości

i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania oraz świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy systemowej).

Zobowiązując E. D. do zwrotu nienależnie pobranych zasiłków chorobowego i opiekuńczego organ wyszczególnił okresy, za które świadczenia te wypłacił. Wśród nich wskazał okres 1-7 lipca 2017r., co do którego (jak wynika z dokumentów w aktach zasiłkowych) E. D. w istocie wystąpiła o zasiłek opiekuńczy. Jednakże organ rentowy nie wykazał, by za wskazany okres świadczenie wypłacił. Okres ten bowiem nie tylko nie jest wyszczególniony wśród wypłat w karcie zasiłkowej zawartej w aktach organu, ale i dodatkowej karcie przesłanej na żądanie sądu. Ostatecznie sam pełnomocnik organu wyraźnie wskazał, że ujęcie wymienionego okresu w części decyzji obejmującej obowiązek zwrotu świadczeń było omyłkowe. Za takim przyjęciem przemawia i to, że wskazywana przez organ należność podlegająca zwrotowi tj. 182, 876, 61 zł odpowiada sumie świadczeń (zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego) wypłaconych za wszystkie okresy wyszczególnione w części decyzji obejmującej obowiązek zwrotu z pominięciem okresu 1 – 7 lipca 2017r.

W tych warunkach decyzja podlegała skorygowaniu poprzez wyeliminowanie okresu 1-7 lipca 2017r. z okresów, za które organ żąda zwrotu wypłaconych świadczeń, co nie rzutowało na wysokość kwoty należności głównej podlegającej zwrotowi.

Decyzja w części dotyczącej zwrotu nienależnie pobranych świadczeń podlegała także modyfikacji co do obowiązku zwrotu odsetek. W decyzji nie wskazano, za jaki okres organ domaga się odsetek, a ograniczono się jedynie do podania ich kwoty. Zważywszy jednak na wyliczenie kwotowe i zawartą w decyzji informację, iż odsetki mają być dalej naliczane, uznać należało, że są to odsetki należne za okres do wydania decyzji.

Jak już wskazywano, zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 84 ust. 1 ustawy systemowej (przepis uległ modyfikacji w 2021r.), osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Art. 84 ust. 1 ustawy systemowej odsyłał w zakresie wysokości i zasad naliczania odsetek do przepisów prawa cywilnego, a zatem do regulacji zawartych w kodeksie cywilnym. Odesłanie to nie mogło być jednak rozumiane zbyt szeroko. Nie dotyczyło ono, zdaniem sądu, terminu wymagalności świadczeń podlegających zwrotowi a w konsekwencji terminu, od którego organ rentowy może żądać odsetek. Opóźnienie dłużnika w prawie cywilnym uregulowane jest bowiem w różny sposób w zależności od rodzaju świadczenia, jakiego dotyczy. Określenie terminu wymagalności świadczenia z ubezpieczeń społecznych podlegającego zwrotowi musi być ustalone nie na gruncie przepisów prawa cywilnego, a na gruncie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Zasady prawa cywilnego, o jakich mowa w art. 84 ust. 1 ustawy systemowej to zasady wskazane w art. 481 § 1 i 2 k.c. W myśl wymienionych przepisów jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, przy czym jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się ustawowe odsetki za opóźnienie. Określenie terminu powstania opóźnienia osoby zobligowanej do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych musi być oceniane jednak na gruncie przepisów ubezpieczeniowych. Ustalenie, że wypłacone świadczenie z ubezpieczeń społecznych jest nienależne, zostaje dokonane dopiero w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez organ rentowy. Dopiero od dnia następnego po dniu otrzymania decyzji w tym zakresie jej adresat, jeśli zostaje zobowiązany do zwrotu świadczenia, pozostaje w opóźnieniu skutkującym możliwością żądania odsetek. Z datą otrzymania decyzji uzyskuje on bowiem wiedzę o tym, że świadczenie jest nienależne (otrzymuje wezwanie do jego zwrotu). Taki pogląd sądu znajduje poparcie w uzasadnieniach wyroków Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010r. I UK 201/09 LEX nr 585713 i z dnia 16 grudnia 2008 r. I UK 154/08, OSNP 2010/11- 12/ 148. Prawdliwość przedstawionej interpretacji potwierdza dokona w 2021r. modyfikacja art. 84 ust. 1 ustawy systemowej polegająca na wskazaniu daty

początkowej okresu, za jaki odsetki winny być naliczane z jednoczesnym pozostawieniem bez zmian pierwszego zdania wskazanego przepisu.

Zaskarżona decyzja została doręczona ubezpieczonej w dniu 7 sierpnia 2017r. Do tego dnia nie powinny być naliczane odsetki od kwoty podlegającej zwrotowi, a dopiero od dnia następnego, gdy adresatka decyzji pozostawała już w opóźnieniu.

Mając na uwadze wszystko powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c zmienił częściowo decyzję w sposób wskazany w punkcie I wyroku.

Stan faktyczny w sprawie ustalono w oparciu o zgromadzone dokumenty, które nie były kwestionowane przez strony i nie nasuwały wątpliwości.

Sygn. akt IX (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)